

Skrócony opis pracy doktorskiej (streszczenie)

Muzyka symfoniczna inspirowana literaturą. *Bolesław Śmiały*, *Anhelli* i *Irydion* Ludomira Różyckiego – interpretacja utworów z perspektywy dyrygenta

Niniejsza praca ma na celu wypełnienie luki w krajobrazie muzyki polskiej początku XX wieku i zbadanie, w jaki sposób literackie inspiracje odbijały się w twórczości Ludomira Różyckiego. W tym celu wybrano trzy utwory, w których wpływ literatury na muzykę jest za każdym razem inny: dwa poematy symfoniczne oraz suitę złożoną z muzyki do dramatu. Wszystkie kompozycje pochodzą z wczesnego etapu twórczości kompozytora z lat 1904-1912 i napisane zostały pod wpływem poematów i dramatów polskich poetów: poemat symfoniczny *Bolesław Śmiały* op. 8 według Stanisława Wyspiańskiego, poemat symfoniczny *Anhelli* op. 22 według Juliusza Słowackiego oraz muzyka teatralna *Irydion* według Zygmunta Krasińskiego.

W ramach przygotowań do koncertu doktorskiego dokonano wielu odkryć redefiniujących wiedzę na temat utworów oraz zawartych w nich programów literackich. W przypadku dwóch wykonywanych na estradach filharmonicznych poematów symfonicznych uszczegółowiono wiele dotychczasowych faktów, takich jak chronologia powstania, czy informacje o wykonaniach i recepcji. Poczyniono również wielu korekt z zakresu programu literackiego tych poematów; okazało się, że przez kilkadziesiąt lat grano owe poematy nie znając prawdziwego ich programu.

W przypadku *Irydiona* zbadano w całości dzieje utworu, wykonania i ich recepcję, zestawiono ze sobą istniejące materiały nutowe, zrekonstruowano partyturę, zbadano zależność od dramatu Krasińskiego, wyjaśniono wątpliwości wykonawcze partytury na podstawie wszystkich dostępnych materiałów, wreszcie dokonano prawykonania koncertowego suitę zestawionej przez kompozytora z tych części muzyki ilustracyjnej, które zostały napisane na orkiestrę symfoniczną. Po ponad stu latach od napisania suita ta zabrzmiała pierwszy raz na estradzie koncertowej, w towarzystwie obydwóch poematów symfonicznych Różyckiego. Zestawienie to dowiodło, że *Irydion* jako muzyka nie ustępuje w niczym najlepszym utworom symfonicznym kompozytora.

Opis pracy artystycznej podzielony jest na pięć części. W pierwszej przedstawiono wprowadzenie do analizowanego zagadnienia oraz ogólną problematykę pracy. W trzech częściach środkowych zastosowano ten sam ogólny schemat dochodzenia do interpretacji dyrygenckiej poprzez skrupulatną analizę wszystkich aspektów dzieła, od jego genezy do recepcji. Wreszcie w ostatniej części podsumowano całość badań nad postawionymi problemami.

Pracę uzupełniają przykłady nutowe, tabelaryczne ujęcia formy muzycznej utworów oraz skany afiszów, obrazów, projektów witraża i fotografii kompozytora z czasu powstania analizowanych utworów.

Słowa kluczowe: Ludomir Różycki, *Anhelli*, *Bolesław Śmiały*, *Irydion*,
inspiracja literacka w dziełach muzycznych, muzyka teatralna

Shortened description of doctoral thesis (abstract)

Symphonic music inspired by literature. *Bolesław Śmiały*, *Anhelli* and *Irydion* by Ludomir Różycki – interpretation of pieces from the perspective of conductor

This dissertation aims to fill a void in the landscape of Polish music of the beginning of XX century and to investigate ways in which literary inspirations reverberated in the creative output of Ludomir Różycki. To this end, three pieces were selected, in which influence of literature over music varies each time: two symphonic poems and suite composed from incidental music. All compositions originate from early period of composer's output – from years 1904-1912 and were written under the influence of poems and dramas of Polish poets: symphonic poem *Bolesław Śmiały* op. 8 according to Stanisław Wyspiański, symphonic poem *Anhelli* op. 22 according to Juliusz Słowacki and *Irydion*, incidental music to play of the same name by Zygmunt Krasiński.

As part of preparations for doctoral concert many discoveries were made, redefining knowledge concerning the three pieces and literary programmes found within. In case of two symphonic poems, performed at the philharmonic halls, many facts were clarified, such as chronology of creation, or information about performances and reception. Many corrections were made pertaining to literary programmes; as it turned out, for decades these symphonic poems were played without knowledge about their proper programmes.

In the case of *Irydion* investigations were made concerning history of the piece, performances and their reception, musical materials were cross-referenced, score was reconstructed and relationship between the piece and Krasiński's play was investigated, performing doubts were clarified on the basis of all available materials, and in the end first concert performance of suite made by composer was made from those pieces of incidental music which were written for symphonic orchestra. After over hundred years after being written, suite was played for the first time in its entirety, along with two symphonic poems by Różycki. This juxtaposition proved, that *Irydion* as music is in every inch as good as best symphonic works by the composer.

The thesis is divided in five parts. In the first one an introduction to the discussed issue

was made together with problematic aspects of thesis. In the three internal parts the same basic scheme of achieving conductor's interpretation by the way of meticulous analysis of all aspects of work, from its genesis till its reception. Finally, in the last part summary was made of all issues raised before.

The thesis is supplemented by musical examples, tabular schemes of musical form of pieces and scans of playbills, pictures, design of stained glass window and photographs of composer from the time of analysed musical works.

Słowa kluczowe: Ludomir Różycki, *Anhelli*, *Bolesław Śmiały*, *Irydion*,
literary inspiration in musical works, incidental music